

Отже, організація навчання за даною інноваційною технологією безпосередньо пов'язана з делегуванням функцій керування (планування, організація, регулювання, облік та аналіз) тим, хто тільки навчається. Це дає можливість готувати не тільки компетентних фахівців, а й особистості з такою рисою, як самостійність, без якої не може бути творчої, активної людини.

Зайцева З. І., д-р іст. наук, професор
кафедри політичної історії,
Луса О. І., здобувач

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ ЯК ПРЕДМЕТ ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

Дзеркалом інноваційних змін у суспільстві завжди була організація освіти і навчального процесу зокрема. Сьогодні дана сфера, попри те, що вона завжди відзначалася усталеними традиціями і консервативністю своїх історично вкорінених форм і засобів функціонування, зазнає суттєвих змін. Вони торкнулися й такого сегменту як структура навчальних дисциплін гуманітарного циклу для студентів неспеціальних факультетів.

Цього навчального року кафедра політичної історії КНЕУ імені Вадима Гетьмана приступила до читання курсу під назвою «Історія українського суспільства», що висуває на перший план нові аспекти як методологічного так і методичного характеру й водночас потребує вдосконалення системи контролю за засвоєнням студентами навчального матеріалу. На відміну від типового курсу історії України, у якому насамперед йдеться про державотворчі аспекти, новий курс вимагає більшої уваги до з'ясування характеру взаємовідносин між різними соціальними і етнонаціональними групами суспільства, які мали вплив (як позитивний, так і негативний) на перебіг формування ідентичності модерної української нації. Структурний розподіл матеріалу при вивченні історії українського суспільства передбачає виділення окремих наскрізних проблем, з яких важливішим, на наш погляд, є проблема інтелігенції.

Поняття, як і власне феномен, національної інтелігенції є складним і дискутабельним. Інтелігенція поряд із буржуазією бу-

ла новим соціальним феноменом індустріального суспільства. Студентам — майбутнім економістам щонайменше важливо зрозуміти (1) на відміну від буржуазії XIX ст., яка засвоювала нові форми виробництва, банківську справу, встановлювала широкі торговельні зв'язки і створювала національні ринки, гуманітарна інтелігенція розвивала національну мову, книгодрукування, періодику, сприяла формуванню національної самосвідомості; (2) формування новітньої української інтелігенції здійснювалося у рамках національно різнокультурних суспільств. Історично тривалі й безпосередні масові контакти український народ мав з російською, польською, німецькою, угорською та єврейською культурами, носії яких мешкали в етнічних українських землях двох імперій.

Проблема інтелігенції у навчальному процесі вигідно відрізняється широкими можливостями для створення різноманітних пізнавальних ситуацій на семінарських заняттях, організації дискусій, роботі у формі «малих груп», презентацій. Окреслення даного проблемно-структурного блоку сприяє творчо-пошуковій самостійній роботі студентів, підготовці якісних рефератів, доповідей на наукові конференції. Водночас варто зазначити, що без організації спецкурсів чи колоквиумів, засвоєння цих аспектів не легко проконтролювати звичними формальними засобами. До того ж відомо, що постійне використання одного й того ж підручника, одноманітних видів і форм контролю послаблює зацікавлення студентів предметом і навіть їх позитивні емоції від добрих і відмінних оцінок.

Зміст і проблематика нового курсу сприяють ширшому застосуванню такої форми поточного контролю знань, як написання есе. Нагадаємо, що у перекладі з французької «есе» означає «спроба», «намагання», у жанровому аспекті — «нарис». Це творіздум невеликого обсягу, в якому є місце для особистих міркувань і вражень, власної оцінки предмету чи теми вивчення, образності сприйняття подій, осіб, понять, категорій. Водночас при оцінюванні такої форми студентської роботи важливо не випустити з поля зору науковий рівень викладу матеріалу, адекватність суджень і висновків. Наукове розуміння проблеми, аргументованість і аналітичність викладу не можуть бути підмінені загальними «роздумами». Відрізняючись від інших методів організації вивчення, перевірки і оцінювання знань, есе дає змогу виявити рівень творчої складової пізнавальної діяльності студентів і, безперечно, що позитивно відобразиться на змісті письмових екзаменаційних робіт.